

นโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก

GOVERNMENT POLICY AND THE DEVELOPMENT OF DENTAL

CLINIC QUALITY AT ROYAL THAI ARMY HOSPITAL

ธนากร นพคุณวิชัย¹ และสืบบงศ์ สุขสมThanakrit Nophakunvijai¹ and Suebpong Suksom

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

E-mail : drtanakrit@gmail.com¹

Received 11 June 2023; Revised 29 October 2024; Accepted 29 October 2024.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาคลินิกทันตกรรมในการรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยนโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรม และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาคลินิกทันตกรรม เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการระดมสมอง โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกองทันตแพทย์ กรมแพทย์ทหารบก ทันตแพทย์สภา โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร โรงพยาบาลอานันทมหิดล โรงพยาบาลค่ายธนระวัติ โรงพยาบาลค่ายสุรสีห์ และ โรงพยาบาลค่ายอดิศร โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร จำนวน 5 ท่าน ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ โรงพยาบาลละ 1 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 ผู้มีความเชี่ยวชาญในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 35 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาทางงบประมาณค่าบริการ การขาดแคลนทันตบุคลากร การบริหารจัดการองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ เวลา และวิธีการในการผลิต 2) การวิเคราะห์พบว่า นโยบายไม่สอดคล้องกับงบประมาณ Service plan ค่าจ้างค่าตอบแทนบุคลากร ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจ้างเหมาเอกชน 3) แนวทางและข้อเสนอแนะโดยกระบวนการจัดทำนโยบาย และวิธีปฏิบัติที่ดี ได้แก่ 1) ด้านการบันทึกและจัดทำเอกสาร 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3) ด้านความปลอดภัย และ 4) ด้านประเด็นทางจริยธรรมกฎหมายและสังคม

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพ; คลินิกทันตกรรม; นโยบายภาครัฐ; โรงพยาบาลกองทัพบก

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the condition of problems in dental clinic development in certifying the quality development process; 2) to study and analyze government policy and dental clinic quality development; and 3) to study the model of policy formulation, and guidelines for the development of dental clinics. This was a

descriptive study using qualitative research methods. This used in-depth interview techniques study the relevant documents and brainstorming by a group of key informants from the Dentist Division Royal Thai Army Medical Department, Dental Council, Phramongkutklao Hospital, Ananda Mahidol Hospital, Fort Thanarat Hospital, Fort Surasi Hospital, and Fort Adison Hospital. They were divided into 3 groups: Key informant group 1, 5 executives, group 2 key informants, 1 staff member per hospital, totaling 5 members, and key informant group 3, those with expertise. Specializing in government agencies, the private sector, civil society, and the public sector, 5 groups, 5 people each, including 35 key informants. The tools used for data collection were Interview form Quasi-Structured Model and Data Analysis by interpretation to create conclusions. The results of the research found that: 1.) The condition of the service budget problem shortage of dental personnel The management of five elements, namely cost, quality, quantity, time and method of production. 2) The analysis found that The policy is inconsistent with the budget, service plan, wages, personnel compensation, utilities, materials, equipment, and private contractors. 3) Guidelines and recommendations by the policymaking process, and good practices are 1) Recording and Document Preparation, 2) Human Resource Development, 3) Safety and 4) Ethical Legal and Social Issues.

Keywords : Quality Development; Dental Clinic; Government Policy; Royal Thai Army Hospital

บทนำ

การบริการทันตกรรมในสถานการณ์ COVID-19 ที่ผ่านมามีความจำเป็นที่ต้องงด และเลื่อนการรักษาทางทันตกรรมในผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่ฉุกเฉินมาระยะหนึ่ง ซึ่งหากต้องประวิงเวลาต่อไปนานเกินควร อาจทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้ป่วยจำนวนไม่น้อย ที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาในเวลาอันเหมาะสม เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ทางระบาดวิทยาของการระบาดของ COVID-19 และการบริหารทรัพยากรทางสาธารณสุขในสถานการณ์ปัจจุบัน กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักในผลกระทบต่อนักป่วยเหล่านี้ จึงเห็นควรให้เริ่มมีการให้บริการรักษาทางทันตกรรมที่ไม่ฉุกเฉินด้วยความระมัดระวัง ซึ่งทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและศักยภาพของระบบบริการของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง เพราะลักษณะงานบริการทันตกรรมมักจะเป็นงานที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย และมีหลายเหตุการณ์ที่เป็นงานก่อให้เกิดละอองฝอยฟุ้งกระจาย ส่งผลให้งานบริการทันตกรรมจัดเป็นงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 ซึ่งนอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาหลักของห้องทันตกรรมในสถานพยาบาลแต่ละแห่ง คือ โดยส่วนใหญ่มีโครงสร้างและการจัดแบ่งพื้นที่ของการรักษาในคลินิกทันตกรรมที่มักไม่แยกเป็นสัดส่วนในแต่ละเก้าอี้ทำฟันออกจากกันอย่างชัดเจน ยังคงเป็นห้องรวมที่มีเก้าอี้ทำฟันหลายตัวตั้งอยู่ร่วมกัน เนื่องจากข้อจำกัดที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถานพยาบาล ทำให้เกิดละอองฝอยที่สามารถฟุ้งกระจายถึงกันได้หมดในทุกเก้าอี้ทำฟัน อีกทั้งระบบปรับอากาศและระบายอากาศในห้องทันตกรรมมีการหมุนเวียนของอากาศภายในห้องไม่ถึง 12 ACH ทำให้ไม่สามารถรองรับการให้บริการแก่ผู้ป่วยในสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ (Chukiatman, K., 2020)

คุณภาพและความปลอดภัยของบริการสุขภาพเป็นเป้าหมายสำคัญของระบบสุขภาพ ประเด็นนี้กลายเป็นเรื่องที่ท้าทายมากยิ่งขึ้นสำหรับบริการสุขภาพช่องปาก เมื่อภาวะโรคและการรักษามีความซับซ้อนมากขึ้นจากโครงสร้างประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Population ageing) รวมไปถึงมีโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging infectious disease) เช่น COVID-19 ระบาดเป็นวงกว้าง ส่งผลให้การรับบริการทางทันตกรรมซึ่งเกิดละอองฝอย อาจกลายเป็นจุดเสี่ยงในการติดเชื้อหากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นล้วนส่งผลให้ การบริการทางทันตกรรมในอนาคตจะต้องเผชิญความท้าทาย ทั้งในแง่ความซับซ้อนของโรค ความเสี่ยงเกิดคดีฟ้องร้อง ความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อจากการให้บริการ แต่จากแนวโน้มในการประกาศให้โรคติดเชื้อ Covid 19 เป็นโรคประจำถิ่น และ จากการรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลการระบาดที่ผ่านมา กองทันตแพทย์ กรมแพทยทหารบก จึงมีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมในโรงพยาบาลกองทัพบก เพื่อให้สามารถให้บริการทันตกรรมได้อย่างปลอดภัย และมีคุณภาพ ในทุกสถานการณ์ โดยกองทันตแพทย์ กรมแพทยทหารบกนั้น เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจด้านทันตกรรมตามที่ได้รับมอบหมายจากกองทัพบก และกรมแพทยทหารบก ทั้งในด้านอำนาจการ ได้แก่การวางแผน กำกับดูแลกำลังพลและสิ่งอุปกรณ์ทางทันตกรรม และ สนับสนุนหน่วยงานทันตกรรมในกองทัพบก ด้านวิชาการ ได้แก่การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาการฝึกอบรม การจัดทำคุณลักษณะสิ่งอุปกรณ์ การวิจัยทางทันตกรรม และ ด้านบริการ ได้แก่การรักษาทางทันตกรรมและส่งเสริมทันตสุขภาพ แก่กำลังพลของกองทัพบก และยังคงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง (Marwaha, J., and Shah, K., 2020).

หน่วยบริการทันตกรรมของโรงพยาบาลกองทัพบกทุกแห่ง มุ่งหวังให้ผู้รับบริการมีทันตสุขภาพที่ดี ทันตบุคลากรทุกคนร่วมกันให้การรักษามีมาตรฐาน ที่ผ่านมามีหลายแห่งได้มีการนำมาตรฐานต่างๆ มาใช้ อาทิ มาตรฐาน HA (Hospital Accreditation) โดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) มาตรฐาน HNQA (Hospital Care Quality Audit) มาตรฐานเหล่านี้ส่งผลให้หน่วยบริการมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ต่อมาทันตแพทยสภาได้ออกแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม Dental Safety Goals & Guidelines 2010 ขึ้น จึงมีการนำมาตรฐานดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคลินิกบริการทันตกรรม ของโรงพยาบาลหลายแห่ง โดยมาตรฐานการบริการทันตกรรมมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ ต่อมาทันตแพทยสภาได้มีการปรับปรุงมาตรฐานเป็น Dental Safety Goals & Guidelines 2015 ด้วยเห็นว่ามาตรฐานนี้ส่งผลดีต่อผู้รับบริการ จึงมีการนำไปใช้เพื่อประเมินคลินิกทันตกรรม ซึ่งทันตบุคลากรทุกคนจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันคลินิกทันตกรรมของไทยสู่การรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพ TDCA ที่เป็นมาตรฐานสากล นอกจากผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพ และมาตรฐานแล้ว ยังมีความปลอดภัย ตามแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม (Thai Dental Safety Goals & Guidelines. 2015) เพื่อพัฒนาสู่ Thai Dental Clinic Accreditation (TDCA) ในระดับสากล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวิเคราะห์ระบบการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลกองทัพบกที่เหมาะสม โดยจะศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากกรณีศึกษาของคลินิกทันตกรรม ของโรงพยาบาลที่มีลำดับการประเมินตนเองตาม Thai Dental Clinic Accreditation (TDCA) อยู่ในลำดับสูง โดยแบ่งตามขนาดโรงพยาบาล ซึ่งจะสามารถนำมากำหนดรูปแบบการกำหนดนโยบาย และกรอบแนวทางการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลกองทัพบก (รพ.ทบ.) และคลินิกทันตกรรมสังกัดอื่นๆ เพื่อผลักดันคลินิกทันตกรรมของไทย สู่การรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพ Thai Dental Clinic Accreditation (TDCA) ที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานสากล เพื่อความปลอดภัย ตามแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรมสู่ประชาชนชาวไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สภาพปัญหาการพัฒนาคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก ในการรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพมีอะไรบ้าง
2. นโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกควรเริ่มจากอะไร
3. รูปแบบการกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลกองทัพบก ควรทำอย่างไรให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยสามารถ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายของกองทันตแพทย์ กรมแพทย์ทหารบก 2 ท่าน และทันตแพทย์สภา 3 ท่าน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 จำนวนโรงพยาบาลละ 1 ท่าน รวมเป็น 5 ท่าน ได้แก่ หัวหน้าแผนกทันตกรรม หรือผู้แทนหัวหน้าแผนกทันตกรรมที่ได้รับมอบหมายของโรงพยาบาลกองทัพบก พระมงกุฎเกล้า กรุงเทพ หัวหน้าแผนกทันตกรรมหรือผู้แทนหัวหน้าแผนกทันตกรรมที่ได้รับมอบหมายของโรงพยาบาลกองทัพบก อานันทมหิตล ลพบุรี หัวหน้าแผนกทันตกรรมหรือผู้แทนหัวหน้าแผนกทันตกรรมที่ได้รับมอบหมายของโรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายธนระริชต์ ประจวบคีรีขันธ์ หัวหน้าแผนกทันตกรรมหรือผู้แทนหัวหน้าแผนกทันตกรรมที่ได้รับมอบหมายของโรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายสุรสีห์ กาญจนบุรี และ หัวหน้าแผนกทันตกรรมหรือผู้แทนหัวหน้าแผนกทันตกรรมที่ได้รับมอบหมายของโรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายอดิศร สระบุรี และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 ผู้มีความเชี่ยวชาญในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากโรงพยาบาลกองทัพบก พระมงกุฎเกล้า กรุงเทพ โรงพยาบาลกองทัพบก อานันทมหิตล ลพบุรี โรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายธนระริชต์ ประจวบคีรีขันธ์ โรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายสุรสีห์ กาญจนบุรี และ โรงพยาบาลกองทัพบก ค่ายอดิศร สระบุรี รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 25 ท่าน สรุปลักษณะผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม 35 ท่าน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาการพัฒนาคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก ในการรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพ พบว่า งบประมาณการให้บริการคลินิกทันตกรรมของ รพ.ทบ. ขอบเขตตามสภาพของคลินิกทันตกรรมของ รพ.ทบ. หรือตามหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือตามขอบเขตกิจกรรม เช่น การขาย หรือการสร้างรายได้ การผลิต เป็นต้น โดยจะมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ การทำคลินิกทันตกรรมที่โรงพยาบาลกองทัพบกที่วางแผนไว้ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องวางแผนการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ งบประมาณ การให้บริการคลินิกทันตกรรม ของ รพ.กองทัพบก จะมีการปรับเปลี่ยนแผนงานต่างๆ ให้อยู่ในรูปของตัวเลขเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนทำให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากงบบริการของคลินิกทันตกรรม สบพ. เป็นมาตรฐานของหน่วยงาน ทำให้เกิดความระมัดระวังในการใช้จ่ายงบประมาณค่าบริการคลินิกทันตกรรม ของ รพ.สต. จะได้ทราบถึงขอบเขตการใช้จ่ายในหน่วยงาน ส่งผลให้ผลประกอบการและฐานะการเงินเป็นไปตามเป้าหมายและทำให้เกิดการประสานงานของคลินิกทันต

กรม กองทัพบก งบประมาณการให้บริการคลินิกทันตกรรม กองทัพบก เป็นการผสมผสานแผนงานต่างๆ ของคลินิกทันตกรรม รพ.ทบ. ด้วยกัน

ปัญหาต่อมาคือการขาดแคลนทันตบุคลากรในโรงพยาบาลกองทัพบก การคาดการณ์จำนวนทันตบุคลากรในระบบบริการและความต้องการทันตบุคลากรระหว่างปี พ.ศ. 2564-2568 พบว่ามีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายในการให้บริการให้ครอบคลุมประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินความสามารถในการผลิตทันตบุคลากรให้ตอบสนองต่อระบบบริการได้ทันทั่วถึง ดังนั้นเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างจำนวนผู้ให้บริการกับการพัฒนาระบบบริการให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น อาจต้องพิจารณาลดอัตราการเพิ่มเป้าหมายการเข้าถึงของประชากร จากเดิมตั้งเป้าประชาชนร้อยละ 50 เข้าถึงบริการในปี 2564 หากปรับเป็นปี 2568 จะเหมาะสมกว่าข้อเสนอการวางแผนกำลังคนในระบบทันตสาธารณสุขในอีก 10 ปี ข้างหน้า บริหารจัดการค่าบริการคลินิกทันตกรรม ของ รพ.ทบ. ประสิทธิภาพในทางเศรษฐศาสตร์มีความหมายหลายประการ เช่น ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานที่พึงพอใจและผลกำไรจากการปฏิบัติงาน งานใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด? มาดูความสัมพันธ์ระหว่างอินพุตและเอาต์พุตที่ได้รับกัน ประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมและมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ เวลา และวิธีการผลิต หลักการสำคัญของประสิทธิภาพคือเทคนิคการจัดการ PDCA (Deming Cycle) เพื่อเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการกับผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่กำหนด หรือเมื่อเทียบกับผลลัพธ์ที่สร้างโดยทรัพยากรนั้น ทรัพยากรที่ใช้เมื่อสร้างรายได้คือต้นทุน หากใช้ต้นทุนขั้นต่ำในการผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่กำหนดย่อมแสดงถึงประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ปัจจุบันนโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก พบว่า นโยบายรัฐบาลกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมของโรงพยาบาลกองทัพบก พบว่า ผู้ใช้สิทธิการรักษาทั้ง 3 หลัก ได้แก่ สวัสดิการข้าราชการ ประกันสังคมและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีส่วนของผู้ไม่ใช้สิทธิการรักษาทางทันตกรรมประมาณร้อยละ 40 ส่งผลให้ผู้รับบริการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่สาเหตุหลักที่ไม่ใช้สิทธิรับบริการทันตกรรมเนื่องจากบริการล่าช้า รอนาน สวัสดิการไม่ครอบคลุม ในแง่ของความต้องการทางทันตกรรมที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง สาเหตุหลักมาจากการไม่มีเวลาให้บริการและคิว/รอนาน จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อเพิ่มการรับบริการของประชาชน ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างสิทธิการรักษา, การเพิ่มความครอบคลุมของบริการทั้งหน่วยบริการและชุดสิทธิประโยชน์ จัดทำนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิหลักในการรับบริการทันตกรรม ระบบหลักประกันสุขภาพทุกระบบควรรวมคุณสมบัติตามหลักประกันสุขภาพไว้ในชุดสิทธิประโยชน์บริการทันตกรรมเป็นตัวชี้วัดหนึ่ง และตั้งเป้าหมายการรับสิทธิให้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปีจนครบ 100% ด้านสุขภาพต่าง ๆ ควรใช้ประโยชน์จากการเป็นผู้ซื้อบริการแทนประชาชนในกองทุนนั้น ๆ การบริหารเชิงกลยุทธ์ (กลยุทธ์การจัดซื้อ) เพื่อให้ประชาชนมาใช้สิทธิมากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพของโรงพยาบาลโดยเฉพาะโรงพยาบาลของรัฐให้สามารถรองรับการใช้บริการของประชาชนได้ โดย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมของ กองทัพบก ควรมีทักษะในการเป็นผู้ให้บริการนำ ดูแลผู้ป่วย ให้คำแนะนำทีมทันตสาธารณสุขในพื้นที่ ทำงานร่วมกับแพทย์และทีมสหวิชาชีพ ออกแบบระบบบริการ ระบบสนับสนุน ระบบส่งเสริมสุขภาพ คุ้มครองสุขภาพ อบรมให้ความรู้แก่ทีมสหวิชาชีพ และทีมทันตสาธารณสุขในพื้นที่ด้วยหลักเวชศาสตร์ครอบครัว ทันตกรรมครอบครัว และทันตกรรมชุมชน ผสมผสานกัน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีสามารถดูแลตนเองได้ (Self-care) อย่างยั่งยืน โดยระบบบริการที่ผ่านมามันดแพทย์ในการให้บริการ จะเน้นการดูแลบริการผู้ป่วยรายบุคคลหรือจัดการสุขภาพช่องปากในชุมชน, จัดการกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น นักเรียน

นักศึกษา ผู้สูงอายุในผู้สูงอายุ ชุมชนฯ เป็นต้น ทำให้ขาดการพัฒนาหรือบูรณาการความรู้ความเข้าใจหลักเวชศาสตร์ครอบครัวให้เข้าใจปัญหาของผู้ป่วยอย่างแท้จริงแบบองค์รวมเข้าใจมากกว่าความเจ็บป่วยที่ปรากฏ รวมถึงการเข้าใจครอบครัวและชุมชนซึ่งเมื่อมีความรู้ความเข้าใจหลักเวชศาสตร์ครอบครัวแล้ว และร่วมกับหลักการทางทันตกรรมจะสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยทุกกลุ่มวัย ทุกโรค ในระดับปฐมภูมิได้อย่างขึ้น สามารถเรียนรู้ครอบครัวผู้ป่วยและชุมชนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพช่องปากและสุขภาพโดยรวมของผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น มาตรการของรัฐบาลและการพัฒนาคุณภาพ ทันต คลินิก โรงพยาบาลกองทัพบก การดำเนินงานทันตสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิ รูปแบบการทำงานด้านทันตสาธารณสุขในหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ภายใต้หลัก ให้บริการทุกคน อะไร ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยี กลุ่มเป้าหมาย: T. Oral Health CUP Manager ทันตบุคลากรที่รับผิดชอบ PCU โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคนิคและการจัดการ จัดให้มีระบบการดูแล (Supporter and Setting Care System) เพื่อให้มีการออกแบบระบบการให้คำปรึกษาและระบบส่งต่อ (ระบบปรึกษาและส่งต่อ) เพื่อให้ทันตบุคลากรเข้าร่วมบริการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน (Provider) บทบาทของกลุ่มทันตสาธารณสุข มีคณะกรรมการที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาศาสตร์ด้านสาธารณสุข การพัฒนาคุณภาพและบริการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การส่งเสริมสุขภาพและการควบคุมโรค อนามัยสิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัย เป็นต้น

รูปแบบการกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาศูนย์ทันตกรรม โรงพยาบาลกองทัพบก พบว่า แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยทางทันตกรรมขั้นพื้นฐานในคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลเหล่าทัพ เพื่อให้มีมาตรฐานในการรักษาคุณภาพการให้บริการทางทันตกรรมของคลินิกทันตกรรม รพ.เหล่าทัพอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ครอบคลุมทุกแนวปฏิบัติ เพื่อใช้มาตรฐานในการดำเนินงานดูแลผู้ป่วย รวมทั้งองค์กรทันตกรรม ความเสี่ยงในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของทันตแพทย์ ประสิทธิภาพของคลินิกทันตกรรม รพ.เหล่าทัพ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนหรือเหตุรุนแรง เพื่อใช้มาตรฐานในการติดตามพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยทางทันตกรรมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มาตรฐานหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การสื่อสารเพื่อรับทราบและยินยอม (Safe Communication) 2) การให้การรักษาที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและปลอดภัย (Safe Treatment) 3) การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Safe Infection Control) และ 4) เวชระเบียนที่เป็นมาตรฐาน (Safe บันทึก) การปรับปรุงมาตรฐานสำหรับเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรมคือ: 1) ข้อควรระวังในการแยกเชื้อ 2) ข้อควรระวังมาตรฐาน และ 3) ข้อควรระวังตามการแพร่เชื้อ การควบคุมสิ่งแวดล้อมและมาตรการทางวิศวกรรมมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ โดยการเตรียมคลินิกทันตกรรมโครงสร้างพื้นฐานของโรงพยาบาลกองทัพบก การระบายอากาศที่เพียงพอในทุกพื้นที่และการทำความสะอาดสภาพแวดล้อมโดยรอบสถานบริการสาธารณสุขอย่างเพียงพอ และเครือข่ายพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรม รพ.ทบ. การจัดเครือข่ายบริการสุขภาพครบวงจร (Comprehensive Health Service) โดยให้สถานพยาบาลระดับต่าง ๆ เชื่อมโยงบริการเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดมาตรฐานการประเมินตนเอง และจุดเน้นของการประเมินคือระดับความสามารถในการให้บริการ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ของคนในเครือข่าย จึงไม่น่าแปลกใจที่การมีคนจำนวนมากในเครือข่ายจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในสังคมจริง หากจะจำแนกลักษณะของ Social network ที่นำเสนอผ่าน Social media ก็คือปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือภายในเครือข่าย โดยผู้ใช้สร้างโปรไฟล์ของตนเองและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น Facebook, My Space เป็นต้น การเผยแพร่ความรู้ความเชี่ยวชาญซึ่งจะอยู่ในรูปแบบ Weblog ต่างๆ การเผยแพร่ข้อความสั้นๆ เช่น twitter เป็นต้น การเพิ่ม

ข้อมูล เช่น Wikipedia เว็บไซต์เผยแพร่เนื้อหาเฉพาะ เผยแพร่ภาพ เสียง วิดีโอ เช่น YouTube, Flickr เป็นต้น โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลายแก่ผู้ใช้จำนวนมาก จึงมีการนำโซเชียลเน็ตเวิร์กไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ และผลลัพธ์ก็เป็นรูปธรรมมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง นโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก ผู้วิจัย อภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

คลินิกทันตกรรมเป็นสถานพยาบาลที่ให้บริการโดยผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมที่มีใบอนุญาต บริการทันตกรรม รวม 12 สาขา ได้แก่ 1) ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ให้บริการศัลยกรรมโครงหน้า และขากรรไกร ได้แก่ ตาเทียม หูเทียม 2) ปริทันตวิทยาให้บริการผู้ป่วยโรคเหงือก ขูดหินปูนใต้เหงือกผู้ป่วยโรคเหงือกอักเสบ 3) ทันตกรรมสำหรับเด็ก ให้บริการตรวจรักษาช่องปากสำหรับเด็ก 4) ทันตกรรมจัดฟัน ให้บริการจัดฟัน 5) ทันตกรรมประดิษฐ์ ให้บริการใส่ฟันปลอม รวมทั้งทำฟันเพื่อความสวยงาม 6) ทันตสาธารณสุข ให้บริการทันตกรรมโดยเน้นการป้องกันโรคในช่องปาก เช่น การเคลือบหลุมร่องฟัน การรักษาเบ้าฟัน 7) เอ็นโดดอนต์ ให้บริการรักษาลongรากฟัน 8) ทันตกรรมหัตถการ ให้บริการบูรณะฟัน เช่น อุดฟัน อุดฟัน ออนเลย์ 9) ตรวจวินิจฉัยช่องปาก ให้บริการตรวจวินิจฉัยช่องปาก เช่น มะเร็งช่องปาก โรคติดเชื้อในช่องปาก 10) ทันตกรรมทั่วไป ให้บริการทั่วไป บริการทางทันตกรรม เช่น ขูดหินปูน อุดฟัน ถอนฟัน 11) ทันตกรรมบดเคี้ยวและความเจ็บปวดในช่องปากและใบหน้า 12) นิติทันตกรรมให้บริการยืนยันตัวตนและประเมินความละเอียดใจส่วนบุคคล งบประมาณค่าบริการของคลินิกทันตกรรม รพ.ทบ. จะเป็นไปตามสภาพของคลินิกทันตกรรมของ รพ.ทบ. หรือตามหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือตามขอบเขตของ กิจกรรมต่างๆ เช่น การขายหรือสร้างรายได้ การผลิต เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีรัตนมูณี (PhraSriRattanamuni, 2019) การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารราชการแนวใหม่เชิงนโยบายของประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารราชการแนวใหม่เชิงนโยบายของประเทศไทยเน้นการนำเสนอในเชิงแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินงาน โดยมีนโยบายการวางแผนตามหลักเกณฑ์การจัดทำยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพเพื่อนำแนวคิดการบริหารจัดการที่กำหนดไว้มาเทียบกับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทการบริหารราชการไทย ที่มุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ทำให้เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละภาคส่วนในการบริหารราชการโดยเฉพาะในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำระบบบริหารจัดการภาครัฐมาพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ของรัฐตามโครงสร้างระบบการทำงานของสังคมไทย ที่จำเป็นต่อการพัฒนาที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในระดับฐานรากอย่างยั่งยืน รวมทั้ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ก้าวทันโลก และสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ชุมพล ชมะโชติ (Chamachoti, C., 2018) การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคฟันผุในผู้ป่วยติดสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยในของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี พบว่า การติดสุราเป็นเวลานานทำให้ฟันผุมากขึ้น และยังเกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางสติปัญญาของผู้ป่วยอีกด้วย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ด้านสุขภาพช่องปากของผู้ป่วย อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยที่มาพบทันตแพทย์เป็นประจำจะมีโอกาสเกิดฟันผุน้อยกว่าผู้ที่ไม่ค่อยไปพบทันตแพทย์

การคาดการณ์จำนวนทันตบุคลากรในระบบบริการและความต้องการทันตบุคลากรระหว่างปี 2564-2568 พบว่ามีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายในการให้บริการให้ครอบคลุมประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินความสามารถในการผลิตทันตบุคลากรให้ตอบสนองต่อระบบบริการได้ทัน ท่วงที

ดังนั้นเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างจำนวนผู้ให้บริการกับการพัฒนาระบบบริการให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้มากขึ้น อาจต้องพิจารณาลดอัตราการเพิ่มเป้าหมายการเข้าถึงของประชากร จากเดิมตั้งเป้าประชาชนร้อยละ 50 เข้าถึงบริการในปี 2564 หากปรับเป็นปี 2568 จะเหมาะสมกว่าข้อเสนอการวางแผนกำลังคนในระบบทันตสาธารณสุขใน 10 ปีข้างหน้า ประเภทของบุคลากรหลักที่จำเป็นในการให้บริการทันตสาธารณสุขยังคงได้แก่ ทันตแพทย์ และทันตบริบาล แต่ควรมีการปรับขอบเขตงานในความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละประเภทให้ชัดเจน ขอบเขตงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัจจุบัน สถานการณ์กำลังคนในระบบบริการและกำลังผลิต คือ กำหนดให้ทันตแพทย์รับผิดชอบงานคลินิกทันตกรรมทั้งหมดในโรงพยาบาลกองทัพบก ได้แก่ งานคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลกองทัพบก โรงพยาบาลกองทัพบก โดยทันตบุคลากรที่พึงประสงค์ในกองทัพบก โรงพยาบาลกองทัพบกสาขาทันตกรรมทั่วไป มีหน้าที่หลักในการให้บริการทันตกรรมครบวงจร (Comprehensive dental care) แก่ จ การรักษา บำรุงรักษา ป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมกับปัจจัยส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควรมีการบูรณาการปัจจัยที่เกี่ยวข้องในทุกมิติให้สัมพันธ์กัน

นโยบายรัฐบาลกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมของ รพ.กองทัพบก สัดส่วนการให้บริการทันตกรรมยังมีน้อย และมีความแตกต่างในการรับบริการระหว่างกลุ่มอายุและสิทธิการรักษาต่างๆ ประมาณครึ่งหนึ่งของการให้บริการยังคงอยู่ในภาคเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้สิทธิการรักษาหลักทั้ง 3 สิทธิ คือสวัสดิการข้าราชการ ประกันสังคมและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีสัดส่วนของผู้ไม่ใช้สิทธิการรักษาทางทันตกรรมประมาณร้อยละ 40 ส่งผลให้ผู้รับบริการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่สาเหตุหลักที่ไม่ใช้สิทธิรับบริการทันตกรรมเนื่องจากบริการล่าช้า รอนาน สวัสดิการไม่ครอบคลุม ในแง่ของความต้องการทางทันตกรรมที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง สาเหตุหลักมาจากการไม่มีเวลาให้บริการและคิว/รอนาน จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อเพิ่มการรับบริการของประชาชน ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างสิทธิการรักษา การเพิ่มความครอบคลุมของบริการทั้งหน่วยบริการและชุดสิทธิประโยชน์ จัดทำนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิหลักในการรับบริการทันตกรรมระบบประกันสุขภาพทุกระบบควรรวมสิทธิประกันสุขภาพไว้ในชุดสิทธิประโยชน์บริการทันตกรรมเป็นตัวชี้วัดหนึ่งและตั้งเป้าเพิ่มสิทธิทุกปีจนครบ 100%

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Daniela Garbin Neumann, Carlos Quiñonez, (2014). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง A comparative analysis of oral health care systems in the United States, United Kingdom, France, Canada, and Brazil การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบการดูแลสุขภาพช่องปากในสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส แคนาดา และบราซิล พบว่า บราซิลได้พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพแบบไดนามิกและซับซ้อน และในแง่ของการดูแลสุขภาพช่องปาก รัฐธรรมนูญของบราซิลให้ความสำคัญคุ้มครองคลุมทั่วถึง นโยบายสุขภาพช่องปากของบราซิล พ.ศ. 2547 เรื่อง “Smiling Brazil” ยังเพิ่มทุนภาครัฐกลางเพื่อจัดหาให้การเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากอย่างครอบคลุมและเป็นสากล อย่างไรก็ตาม ความไม่เท่าเทียมกันในบราซิลยังคงมีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับให้กับประเทศที่พัฒนาแล้ว ในบริบทนี้ การวิเคราะห์มหภาคของระบบการดูแลสุขภาพสามารถช่วยให้เราเข้าใจว่าแตกต่างกันอย่างไรประเทศต่าง ๆ จัดระเบียบและส่งเสริมการดูแลสุขภาพและให้โอกาสในการสังเกตสิ่งที่สามารถทำได้ดีและสิ่งที่สามารถทำให้เกิดความท้าทายในการบรรลุสุขภาพที่ดีและผลลัพธ์ของระบบ วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้จึงเพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ระบบสุขภาพช่องปากในบราซิลกับ 4 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และแคนาดา ผลการวิจัยของเราชี้ให้เห็นว่าบราซิลควรพยายามเพิ่มความครอบคลุมโดยแหล่งข้อมูลสาธารณะสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปาก และเพื่อจัดสรรทรัพยากรสาธารณะเพิ่มเติมเพื่อเป็นเงินทุนในการดูแลสุขภาพช่องปาก

สุดท้าย เพื่อที่จะขยายให้ใหญ่สุดการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในการดูแลสุขภาพช่องปากและสุขภาพช่องปาก บราซิลจำเป็นต้องสร้างระบบที่มุ่งมั่นต่อไปให้การดูแลสุขภาพช่องปากฟรี ณ จุดบริการ

การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรม รพ.กองทัพบก รูปแบบการทำงานและกรอบระยะเวลา (พ.ศ. 2561-2564) ในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิ รูปแบบการทำงานด้านทันตสาธารณสุขในหน่วยบริการปฐมภูมิ ภายใต้หลัก ให้บริการทุกคน อะไรก็ได้ ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยี กลุ่มเป้าหมาย: T. Oral Health CUP Manager ทันตบุคลากรที่รับผิดชอบ PCU โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับการสนับสนุนด้านเทคนิคและการจัดการ จัดให้มีระบบการดูแล (Supporter and Setting Care System) เพื่อให้มีการออกแบบระบบการให้คำปรึกษาและระบบส่งต่อ (ระบบปรึกษาและส่งต่อ) เพื่อให้ทันตบุคลากรเข้าร่วมบริการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน (Provider) บทบาทของกลุ่มทันตสาธารณสุข. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดโครงสร้างการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายหน่วยบริการปฐมภูมิให้หน่วยบริการปฐมภูมิสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยบริการปฐมภูมิ ประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยบริการปฐมภูมิ และวางแผนสนับสนุน แก้ไขหาระดับจังหวัด สนับสนุนวิชาการ วิจัย/นวัตกรรม) นำไปสู่ความยั่งยืน จัดหาผู้รับผิดชอบหรือผู้ประสานงานเพื่อพัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิ เป็นการบูรณาการการทำงานต่างๆ ในโครงสร้างของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้เหมาะสมกับการขับเคลื่อนงานโดยให้เป็นรูปแบบคณะกรรมการที่มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นประธาน มีคณะกรรมการ ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนายุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข การพัฒนาคุณภาพและบริการ มนุษย์ การจัดการทรัพยากร การส่งเสริมสุขภาพและการควบคุมโรค สิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาคลินิกทันตกรรม รพ.เหล่าทัพ แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พร้อมทั้งบันทึกเสียงและบันทึกความเห็น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเปิด พบว่าความเพียงพอของทรัพยากร เมื่อพิจารณาถึงการสนับสนุนทางการเงินแล้ว นโยบายจะต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างปลอดภัย ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีแผนงบประมาณที่ชัดเจน นอกจากเงินแล้วก็คือคุณภาพของกำลังคน (Personal) ทั้งในด้านความรู้และทัศนคติ คนเก่งหาไม่ยาก แต่คนขยันหายากกว่า คนไม่มีความรู้ก็ส่งเสริมไม่ก็ปึกทำงานได้ แต่คนที่ขาดความจริงจังในการทำงานจะไม่ได้เลย และสิ่งอำนวยความสะดวกสุดท้ายที่สามารถทำงานเหล่านี้ได้ มันจะส่งผลกระทบต่ออาชีพโดยรวม ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการบริการ หรือข้อสงสัยเกี่ยวกับความปลอดภัย นำไปสู่การตรวจสอบอย่างเข้มงวดจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง สิ่งเหล่านี้ไม่เป็นผลดีต่ออาชีพ ด้วยเหตุนี้ทันตแพทยสภาจึงให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการให้บริการทางทันตกรรมจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษามาตรฐานความปลอดภัยในการให้บริการทางทันตกรรมเพื่อเป็นแนวทางให้ทันตแพทย์ใช้หรือนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะกับข้อจำกัดด้านสมรรถนะและบริบทอื่น ๆ ของทันตแพทย์ทั้งภาครัฐและเอกชน ผ่านการทดลองปฏิบัติประชาพิจารณ์ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และนำเสนอวิพากษ์วิจารณ์เวทีการประชุมวิชาการหลายครั้ง จนได้แนวทางปฏิบัติดังที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ ทันตแพทยสภา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่ประชาชนในวิชาชีพทันตแพทยสภา ขอขอบคุณคณะกรรมการ และทุกท่านที่มีส่วนทำให้แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยนี้ประสบความสำเร็จ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มให้สมาชิกได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สืบพงศ์ สุขสม, (Suksom, S., 2020). ได้ศึกษาวิจัยเรื่องนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า การพัฒนานโยบายการพัฒนาเขต

เศรษฐกิจจังหวัดเชียงราย 1) ด้านการลงทุน 2) ด้านการเกษตร 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการท่องเที่ยว มีพัฒนาการไปในทิศทางที่ตื่นตัวตอบรับนโยบายทุกๆ ด้าน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อการพัฒนาและปรับตัวของประชาชนในการแข่งขันทางธุรกิจเพื่อสร้างความมั่งคั่งในแต่ละประเทศในกลุ่ม GMS จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นโดยตรง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประชาชนของทุกประเทศตอบรับความตื่นตัวจากการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาของทุกๆ ด้าน Joda, T., et al., (2020). ศึกษาในเรื่องของ Recent Trends and Future Direction of Dental Research in the Digital Era แนวโน้มล่าสุดและทิศทางในอนาคตของทันตกรรมการวิจัยในยุคดิจิทัล พบว่า การแปลงทางดิจิทัลในทันตแพทยศาสตร์ตามข้อมูลสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในผู้เปลี่ยนเกมที่สำคัญของศตวรรษที่ 21 เพื่อจัดการกับความท้าทายในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในการดูแลสุขภาพฟันและช่องปาก จดหมายทบทวนฉบับนี้เน้นย้ำถึงห้าอันดับแรกของเทรนด์และนวัตกรรมในยุคดิจิทัลใหม่นี้ มีศักยภาพที่จะมีอิทธิพลชี้ขาดต่อทิศทางของการวิจัยทางทันตกรรม: (1) Rapid Prototyping (RP), (2) Augmented Reality and Virtual Reality (AR/VR), (3) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (ML), (4) การแพทย์เฉพาะบุคคล (ทันตกรรม) และ (5) ทันตกรรมดิจิทัล Telehealth ต้องการการจัดการความคาดหวังที่ใช้งานได้จริงและโปร่งใสสำหรับผู้ป่วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด: ผู้ป่วย ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัย Medtech ประกันภัย สื่อสาธารณะ และนโยบายของรัฐบาล ไม่ควรอ้างหรือบอกเป็นนัยว่าเทคโนโลยีข่าวกรองดิจิทัลจะเข้ามาแทนที่มนุษย์โดยมอบความเชี่ยวชาญด้านทันตกรรมและความสามารถในการดูแลผู้ป่วย ทีมทันตกรรมที่ควบคุมด้วยแอปพลิเคชันดิจิทัลยังคงเป็นกุญแจสำคัญและจะยังคงมีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วยต่อไป ความหมายของแอปพลิเคชันดิจิทัลที่ตรงกับคุณภาพและความสามารถของมนุษย์ เพื่อผลการรักษาทางทันตกรรมและช่องปากที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิต

ดังนั้นแนวทางเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม Jett มุ่งมั่นที่จะสร้างมาตรฐานความปลอดภัยทางทันตกรรมเบื้องต้นในคลินิกทันตกรรม โรงพยาบาลเหล่าทัพ เพื่อให้มีมาตรฐานในการรักษาคุณภาพการให้บริการทางทันตกรรมของคลินิกทันตกรรม รพ.เหล่าทัพอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ครอบคลุมทุกแนวปฏิบัติเพื่อใช้มาตรฐานในการดำเนินงานดูแลผู้ป่วย รวมทั้งองค์กรทันตกรรม ความเสี่ยงในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของทันตแพทย์ ประสิทธิภาพของคลินิกทันตกรรม รพ.เหล่าทัพ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนหรือเหตุรุนแรง เพื่อใช้มาตรฐานในการติดตามพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยทางทันตกรรมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มาตรฐานหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การสื่อสารเพื่อรับทราบและยินยอม (Safe Communication) 2) การรักษาที่มีคุณภาพและความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ (Safe Treatment) 3) การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Safe Infection Control) และ 4) เวชระเบียนที่ได้มาตรฐาน (Safe บันทึก)

จากการทำวิจัยนโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมของโรงพยาบาลกองทัพบก ผู้วิจัยได้ความรู้ใหม่ คือ การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรม ต้องรวมกลุ่มความรู้ทางทันตกรรมมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการร่างนโยบายและการทดสอบทางเลือก กลุ่มวิชาชีพทันตกรรมมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา นำไปสู่เป้าหมายและแนวทางด้านความปลอดภัยทางทันตกรรม แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ กลุ่มทันตศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการระบุปัญหา และการวิเคราะห์ทางเลือก คณะทำงานนโยบายทันตกรรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวิเคราะห์ปัญหา และการศึกษาข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย นำไปสู่เป้าหมายและแนวทางด้านความปลอดภัยทางทันตกรรม ในการปฏิบัติเบื้องต้นเพื่อป้องกันการติดเชื้อและคณะทำงานบริการทันตกรรมมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสนอแนะกลยุทธ์ในการดำเนินนโยบาย และ

การอนุมัติและประกาศเป็นนโยบาย คณะทำงานวิจัยทางทันตกรรม ทางเลือกนโยบาย การออกแบบและกำหนดขอบเขตและกรอบของนโยบาย นำไปสู่เป้าหมายและแนวทางด้านความปลอดภัยทางทันตกรรมเกี่ยวกับวิธีการพิเศษเพิ่มเติมเพื่อควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อ

แนวคิดการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดีให้บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก ซึ่งการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ดีมีประสิทธิภาพออกมาให้แก่การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกได้ โดยแนวคิดสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยอัตราความต้องการของตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้น พอๆ กับอัตราการลาออกที่เพิ่มขึ้น ทำให้การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกต้องมีการดำเนินการในการดึงดูดบุคลากรชั้นดีให้ยังทำงานอยู่กับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก อย่างการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากรเพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงอยากทำงานอยู่กับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกต่อไปในอนาคต ซึ่งการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก โดยการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกนั้นมีหลากหลายวิธี การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกสามารถนำวิธีเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ได้เข้ากับวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกและบุคลากรได้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ดังต่อไปนี้

1. ให้ความสำคัญกับสวัสดิการ สวัสดิการเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่บุคลากรมักให้ความสำคัญอย่างมาก การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกสามารถใช้สวัสดิการที่ดีเป็นแรงจูงใจให้กับบุคลากรได้ เช่น สวัสดิการท่องเที่ยวต่างประเทศ หากมีการทำผลงานออกมาได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ สวัสดิการในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นการออกกำลังกาย คอร์สการเล่นกีฬาต่างๆ สวัสดิการในการเรียนเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนภาษาที่สามเพิ่มเติม หรือจัดการอบรมการใช้โปรแกรมที่จำเป็นกับการทำงาน

2. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานนั้นถือเป็นอีกส่วนสำคัญที่สามารถช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากรได้ อย่างการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความสะดวกสบายในการทำงาน อุปกรณ์ในการทำงานที่พร้อมใช้งานเช่น เฟอร์นิเจอร์อย่างโต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ แล็ปท็อป รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมโดยรอบให้เหมาะกับการทำงาน อย่างการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ให้อากาศถ่ายเท ปลอดภัยกับธรรมชาติ หรือการปรับเปลี่ยนมุมนั่งทำงานใหม่ เพื่อลดความเบื่อหน่ายในการทำงาน

3. จัดการอบรมและสัมมนาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน การจัดฝึกอบรมหรือสัมมนาที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน จะช่วยให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะที่มีอยู่ หรือการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะใหม่ๆ นั้นจะทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างผลงานออกมาได้ดีขึ้น และยังเกิดความก้าวหน้าในสายอาชีพของตนได้ด้วย ทำให้บุคลากรรู้สึกดีกับการทำงานในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกมากขึ้น

4. มอบสิ่งตอบแทนพิเศษหรือเบี่ยชยัน การมอบของขวัญ หรือ การขึ้นเงินเดือนนั้น ถือเป็นการให้เพื่อขอบคุณหรือสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรได้ เพื่อให้บุคลากรได้รู้สึกว่าเป็นคนสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกและมีประโยชน์กับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก อาจเป็นของขวัญที่จัดทำขึ้นพิเศษเฉพาะบุคคลนั้น หรือสิ่งของที่มีคุณภาพดีสามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เป็นแรงจูงใจในการทำงานเล็กๆ ที่ทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานให้กับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกได้

5. การสื่อสารภายในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกเป็นเรื่องสำคัญ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจ ความชัดเจนในการสื่อสารในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก ก็ถือเป็นส่วนที่ช่วยให้บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน สื่อสารกันได้ไม่ผิดพลาด ทำให้ทำงานได้อย่างราบรื่น เป็นอีกเหตุผลที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้ดีเช่นกัน เมื่อมีการสื่อสารภายในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกที่ชัดเจน เข้าใจจุดหมายที่ตรงกันก็จะทำให้สามารถช่วยกันขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกให้ก้าวต่อไปได้

6. การให้เกียรติแก่ตัวบุคลากร การให้เกียรติในตัวบุคคลอย่างเท่าเทียมถือเป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกต้องมี การแสดงออก กิริยาท่าทาง การพูดคุยกันด้วยความมีเหตุผล ไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเพศอะไร และต้องแสดงให้เห็นว่าทุกคนล้วนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกทั้งนั้น เพื่อให้บุคลากรรู้สึกถึงความเป็นมืออาชีพ ความเท่าเทียมกัน ทำให้ภาพรวมออกมาแล้วดูเป็นการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกที่น่าทำงานด้วย หรืออยากจะร่วมงานกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกนี้ต่อไป

7. ให้ความสำคัญกับเวลาส่วนตัวของบุคลากร การให้ความสำคัญกับเวลาส่วนตัวของบุคลากรนั้นเป็นส่วนที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้ดีเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มวันหยุด วันลาพักร้อน ให้บุคลากรมีวันหยุดเพิ่มขึ้น หรือการเลิกงานเร็วขึ้นเพื่อเพิ่มเวลาในการทำธุระส่วนตัวของบุคลากร รวมถึงการให้เวลาส่วนตัวกับบุคลากรในวันที่มีการลางาน คือไม่ทวงถามงาน คุยเรื่องงานในวันที่บุคลากรลา หรือคุยงานนอกเวลา เพื่อให้บุคลากรได้มีเวลาพักผ่อนได้อย่างเต็มที่

8. ทำให้พวกเขารู้สึกเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก การทำให้บุคลากรรู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก การทำงานในหน้าที่หรือตำแหน่งของเขานั้นมีส่วนช่วยให้ การพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ เมื่อองค์กรเกิดการพัฒนาหรือสร้างผลงานที่ดีออกมาได้ จึงทำให้เกิดความภูมิใจร่วมกัน รู้สึกถึงการเป็นเจ้าของการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกด้วยกัน ถือเป็นอีกแรงจูงใจในการทำงานได้ดีขึ้น เกิดการทำงานที่ทุ่มเท ตั้งใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานดีๆ ออกมาได้มากขึ้น

ดังนั้นการประยุกต์ใช้วิธีสร้างแรงจูงใจในการทำงานกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก การเลือกใช้วิธีการสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้กับแต่ละการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกนั้นไม่เหมือนกัน จึงควรสร้างความเข้าใจในทิศทางการสร้างแรงจูงใจที่ตรงกันก่อน การมองหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก แล้วจึงนำวิธีต่างๆ ไปประยุกต์และปรับใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์นั้นๆ รวมถึงการพูดคุย รับฟังปัญหาข้อติชมต่างๆ จากตัวบุคลากรผู้บริหาร ก่อนที่จะมีการนำวิธีการหรือนโยบายเข้ามาใช้งานจริงภายในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเกิดผลลัพธ์ที่น่าพอใจตามที่มีการวางแผนเอาไว้ รวมถึงช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ในการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบก และเกิดบรรยากาศการทำงานที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 2. ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกที่สามารถเปรียบเทียบกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อระบุ ทรัพยากรภายใน และทรัพยากรภายนอก และพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อเหตุการณ์นั้น ๆ
 3. ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกที่สามารถรวบรวมองค์ประกอบหลักที่เหมาะสมกับสถานการณ์เชิงกลยุทธ์ และสร้างทางเลือกในการจัดการกลยุทธ์ต่อองค์ประกอบภายนอก
 4. ควรมีการกำหนดข้อปฏิบัติให้การรักษาดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีข้อผิดพลาดร้ายแรงภายในระยะเวลาที่เหมาะสม
 5. ควรมีการดำเนินการในรูปแบบสามารถประเมินสถานการณ์ สภาวะ เงื่อนไขต่าง ๆ ของผู้ป่วย และตัวทันตแพทย์ หรือให้การรักษาดำเนินการโดยผ่านการประเมินระดับสมรรถนะของตนเองแล้วว่าสามารถให้การรักษาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และปลอดภัยกับผู้ป่วย
 6. หน่วยงานในสังกัดต้องมีทันตแพทย์ผู้ให้การรักษามีสมรรถนะเพียงพอ และได้รับการรับรองจากสถาบันรับรองและพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล
- และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ 1) ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องของการสร้างแรงจูงใจในการให้บริการ ตลอดจนการสร้างหน่วยบริการคู่สัญญาในการให้บริการทันตกรรมแก่ผู้บกพร่องด้านสติปัญญา และการเรียนรู้ 2) ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องของส่งเสริมการเข้าถึงบริการทันตกรรม ได้แก่ การพัฒนาเครือข่ายในการปรึกษาและส่งต่อผู้ป่วย การพัฒนาศักยภาพในการบริการทันตกรรมของทันตแพทย์และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 3) ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องนโยบายพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลซึ่งเน้นการพัฒนาระบบบริการระดับปฐมภูมิให้มีคุณภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนโยบายภาครัฐกับการพัฒนาคุณภาพคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลกองทัพบกเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น พุทธศักราช 2566 และขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านจนทำให้งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างสมบูรณ์

References

- Chookiatman, K. (2020). Dentistry and COVID-19. Journal of the Department of Medical Services, 45(4), 5-8.
- Chamachot C., (2018). A Study of Factors Related to Dental Caries in Alcohol Addicts Receiving Inpatient Treatment at Boromarajonani National Drug Addiction Treatment and Rehabilitation Institute. Journal of the Department of Medical Services, 43(1), 63-68.
- Phra Srirattanamuni. (2019). The Efficiency of New Public Policy Administration in the Thai State Government. Saeng Esan Journal, 16(2), 634-650.

- Suksom, S., (2020). Policy for the Development of Chiang Rai Special Economic Zone. *Academic Journal of North Bangkok University*, 9(2), 1-10.
- Daniela Garbin Neumann, Carlos Quiñonez. (2014). A comparative analysis of oral health care systems in the United States, United Kingdom, France, Canada, and Brazil. *Network for Canadian Oral Health Research*, 2014 (2), pp.1–18
- Council, D., (2022). *Thai Dental Safety Goals & Guidelines*. Retrieved January 11, 2022, from https://dentalcouncil.or.th/upload/files/Ul8_eRFhGrVL0_tasQ6_w9_S4_5_vmcq_iAOkJj.pdf
- Marwaha, J., and Shah, K., (2020). COVID-19 outbreak challenging dentist's safety. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 6(3), pp.216–221
- Joda, T., et al. . (2020). Recent Trends and Future Direction of Dental Research in the Digital Era. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2020(17), pp.2- 8.

